



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 35/2015-8

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 28. januára 2015 predbežne prerokoval sťažnosť M. L., J. F., A. F., J. F., a M. G., zastúpených advokátom JUDr. Jozefom Polákom, Radlinského 1718, Dolný Kubín, vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Žiline sp. zn. 6 Co 85/2014 zo 14. augusta 2014 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť M. L., J. F., A. F., J. F., a M. G. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 17. decembra 2014 doručená sťažnosť M. L., J. F., A. F., J. F., a M. G. (spolu ďalej len „sťažovatelia“), zastúpených advokátom JUDr. Jozefom Polákom, Radlinského 1718, Dolný Kubín, vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len

„dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 6 Co 85/2014 zo 14. augusta 2014 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“).

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovatelia sa ako žalobcovia v súdnom konaní vedenom Okresným súdom Námestovo (ďalej len „okresný súd“) domáhali proti žalovaným (D. S., L. S. a V. S.) určenia svojho vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam vo veľkosti spoluvlastníckeho podielu 2/7 k celku.

Okresný súd rozsudkom č. k. 9 C 34/2013-69 z 24. júla 2014 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) žalobu sťažovateľov zamietol a zaviazal ich na náhradu trov konania žalovaných. Dôvodom zamietnutia žaloby sťažovateľov okresným súdom bolo nepreukázanie právneho záujmu sťažovateľmi na takom určení vlastníckeho práva, ako sa tohto určenia domáhali v petite svojej žaloby (pred i po pripustení jej zmeny). Krajský súd sa v celom rozsahu stotožnil so závermi okresného súdu a na základe odvolania sťažovateľov napadnutým rozsudkom potvrdil rozsudok okresného súdu a zaviazal sťažovateľov na náhradu trov odvolacieho konania žalovaných.

Sťažovatelia vidia porušenie svojich označených práv v nesprávnom závere okresného súdu a krajského súdu o nepreukázaní ich právneho záujmu, na určení akého sa svojou žalobou domáhali. Vo svojej argumentácii poukazujú na nesplnenie zákonných podmienok pre nadobudnutie vlastníckeho práva vydržaním k nehnuteľnostiam žalovanými v spoluvlastníckom podiele, ako sú vedení v evidencii katastra nehnuteľností. V podstatnej časti svojej argumentácie zdôrazňujú danosť svojho naliehavého právneho záujmu na určení svojho vlastníckeho práva k podielom vedeným v evidencii nehnuteľností v prospech žalovaných a uvádzajú:

„K naliehavému právnenému záujmu navrhovateľov uvádzame, že dňa 04.07.2011 podal súčasný odporca 1/ na Okresný súd v Námestove Návrh na zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva k pozemku jeho prikázaním navrhovateľovi za náhradu /§ 142 OZ/. V uvedenej veci sa vedie konanie na tunajšom súde pod sp. zn. 9C 197/2011, kde žalovanými sú žalobcovia 1/ až 5/ v tomto konaní.

Žalobca sa vo vyššie uvedenom konaní domáhal, aby súd zrušil podielové spoluvlastníctvo k pozemku zapísanému na LV č... a jednotlivé spoluvlastnícke podiely žalovaných prikázal do vlastníctva žalobcu za náhradu. Prvostupňový súd sa v tomto konaní vyjadril, že nebude ako predbežnú otázku posudzovať platnosť resp. neplatnosť vyššie uvedených notárskych zápisníc ergo ani správnosť zápisu výšky spoluvlastníckych podielov na vyššie uvedených nehnuteľnostiach. Z uvedeného dôvodu, nakoľko žalovaní nenavrhlí spôsob mimosúdneho urovnania, ktorý by žalobcom vyhovoval, nezostáva žalobcom 1/ -5/ iné, ako domáhať sa svojich práv cestou určovacej žaloby. Naliehavý právny záujem žalobcov na požadovanom určení vyplýva aj z ust. § 136 a nasl. Obč. zák...

Žalobcovia majú za to, že vlastnícke právo žalovaného 1/ k sporným parcelám neexistuje v podiele, ako je to uvedené na LV č... ale aj vlastnícke právo žalobcovho otca t.j. žalovaného 21 k pozemku na LV č... k.ú... neexistuje, preto sa domáhajú, aby súd preskúmal vyššie uvedené notárske zápisnice, ktoré boli podkladom pre nadobudnutie vlastníckeho práva žalovaného vydržaním, nakoľko tieto právne úkony nemohli byť spôsobilým titulom na nadobudnutie vlastníckeho práva zo strany žalovaného 1/ a 2/. ...

Dôvodom, pre ktorý podali žalobcovia žalobu na určenie vlastníckeho práva bola tá skutočnosť, že dňa 06.07.2011 podali žalovaní 1/ a 2/ na Okresný súd v Námestove Žalobu na zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva k pozemku evidovanému na LV č... k.ú... V uvedenej veci sa v súčasnosti vedie konania pod sp. zn. 9C/197/2011. Po podaní žaloby na zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva súčasní žalobcovia (v konaní o zrušenie a vyporiadanie PS v postavení žalovaných) zistili, že spoluvlastnícky podiel žalobcov z konania 9C/197/2011 je väčší, ako im v skutočnosti prislúcha.

Prvostupňový súd sa v tomto konaní (9C/197/2011) vyjadril, že nebude ako predbežnú otázku posudzovať platnosť resp. neplatnosť notárskych zápisníc, ktoré boli titulom nadobudnutia sporných spoluvlastníckych podielov, ergo ani správnosť zápisu výšky spoluvlastníckych podielov na sporných uvedených nehnuteľnostiach. Z uvedeného dôvodu, nakoľko žalovaní nenavrhlí spôsob mimosúdneho urovnania, ktorý by žalobcom vyhovoval, nezostáva žalobcom 1/ -5/ iné, ako domáhať sa svojich práv cestou určovacej žaloby. Naliehavý právny záujem žalobcov na požadovanom určení vyplýva aj z ust. § 136 a nasl. Obč. zák.

Zo súdnej praxe vyplýva, že určovacia žaloba je spravidla vždy prípustná vo vzťahu k nehmuteľnostiam z dôvodu, že rozsudok vyhovujúci žalobe môže byť jedným z predpokladov na vykonanie obnovy vlastníckeho práva.

Krajský súd v Žiline následne rozsudkom sp. zn. 6Co/85/2014 zo dňa 14.08.2014 rozsudok Okresného súdu Námestovo sp. zn. 9C/34/2013-69 zo dňa 24.07.2013 potvrdil, keď sa plne stotožnil so skutkovými a právnymi závermi prvostupňového súdu.“

Sťažovatelia navrhli, aby ústavný súd o ich sťažnosti takto rozhodol:

„... Rozsudkom Krajského súdu v Žiline sp. zn. 6Co/85/2014 zo dňa 14.08.2014 bolo porušené základné právo sťažovateľov podľa čl. 46 Ústavy SR, spočívajúci v práve na súdnu ochranu na nezávislom a nestrannom súde a základné právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, spočívajúce v práve na spravodlivé súdne konanie.

... Ústavný súd Slovenskej republiky zrušuje rozsudok Krajského súdu v Žiline sp. zn. 6Co/85/2014 zo dňa 14.08.2014, ktorým potvrdil uznesenie Okresného súdu Námestovo sp. zn. 9C/34/2013-69 zo dňa 24.07.2013 a vec vracia Krajskému súdu v Žiline na ďalšie konanie.

... Zároveň sťažovatelia žiadajú priznať náhradu trov právneho zastúpenia vo výške 340,88 € a túto poukázať jeho právnemu zástupcovi...“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom

súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti (návrhu) možno hovoriť predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi napadnutým postupom tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takú možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 55/05, IV. ÚS 288/05).

Ústavný súd predbežne prerokoval sťažnosť sťažovateľov a skúmal, či nie sú dané dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde, ktoré bránia jej prijatiu na ďalšie konanie.

Sťažovatelia v petite svojej sťažnosti namietajú porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom krajského súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok okresného súdu o zamietnutí žaloby sťažovateľov o určenie vlastníckeho práva.

Ústavný súd už v rámci svojej judikatúry vyslovil, že obsahom základného práva na súdnu ochranu (čl. 46 ods. 1 ústavy), ako aj práva na spravodlivé súdne konanie (čl. 6

ods. 1 dohovoru) je umožniť každému reálny prístup k súdu, pričom tomuto právu zodpovedá povinnosť súdu o veci konať a rozhodnúť (napr. II. ÚS 88/01), ako aj konkrétne procesné garancie v súdnom konaní.

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne s medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01).

Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať také rozhodnutia všeobecných súdov, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody, pričom skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom preskúmania vtedy, ak by vyvozené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňovateľné a neudržateľné, zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/00) a tiež by mali za následok porušenie niektorého z princípov spravodlivého procesu, ktoré neboli napravené v inštančnom (opravnom) postupe všeobecných súdov.

Vychádzajúc z uvedených právnych názorov ústavný súd pre účely posúdenia opodstatnenosti sťažnosti preskúmal namietaný rozsudok krajského súdu.

Po preskúmaní rozsudku krajského súdu ústavný súd argumentáciu sťažovateľov nevyhodnotil ako spôsobilú spochybniť ústavnú udržateľnosť záverov krajského súdu. Ústavný súd nezistil, že by krajským súdom aplikovaný postup a jeho závery mohli zakladať dôvod na zásah ústavného súdu do namietaného rozsudku v súlade s jeho právomocami ustanovenými v čl. 127 ods. 2 ústavy. Ústavný súd nezistil, že by

posudzovaný rozsudok krajského súdu bol svojvoľný alebo v zjavnom vzájomnom rozpore či urobený v zrejmom omyle a v nesúlade s platnou právnou úpravou či nedostatočne odôvodnený. Krajský súd sa dostatočne vysporiadal s odvolacími námietkami sťažovateľov proti rozsudku okresného súdu a náležite odôvodnil svoje závery, keď uviedol:

«Napadnutým rozsudkom Okresný súd Námestovo zamietol žalobu žalobcov, ktorou sa domáhali určenia, že sú podielovými spoluvlastníkmi nehnuteľností zapísaných na LV č... pre k. ú... o veľkosti spoluvlastníckeho podielu 2/7-iny.

V dôvodoch rozhodnutia uviedol, že žalobe žalobcov nebolo možné vyhovieť pre nedostatok naliehavého právneho záujmu z dôvodu materiálnej nevykonateľnosti prípadného budúceho súdneho rozhodnutia. Rozhodnutie o tom, že žalobcovia sú podielovými spoluvlastníkmi k sporným nehnuteľnostiam všetci spoločne v podiele 2/7-iny by nebolo zapisateľné v katastri nehnuteľností, a teda by bolo materiálne nevykonateľné. V danom prípade neprichádzal do úvahy ani postup súdu podľa § 43 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O. s. p.“), keďže žaloba žalobcov mala všetky náležitosti v zmysle § 42 ods. 3 O. s. p. a § 79 ods. 1 O. s. p., t. j. žalobcovia riadne označili účastníkov konania, predmet konania, opísali rozhodujúce skutočnosti a k návrhu pripojili listinné dôkazy (to isté platí aj pre zmenený návrh). Z petitu žalobného návrhu bolo zrejmé, čoho sa žalobcovia domáhajú. Žaloba teda bola jasná, úplná a zrozumiteľná. Podľa rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6Cdo 125/2011, ak účastník (navyše v konám zastúpený advokátom) vymedzil nesprávne predmet konania a na základe toho naformuloval aj znenie petitu, nebolo možné žalobcov poučiť ohľadne naformulovaného správneho znenia petitu žaloby tak, aby táto bola vykonateľná, a teda vymedziť inak predmet tohto konania, ktoré poučenie by presiahlo poučovaciu povinnosť súdu podľa § 5 O. s. p. a bolo by v rozpore so zásadou rovnosti účastníkov konania. Keďže pri určovacích žalobách sa prvotne skúma naliehavý právny záujem, ktorý je základnou podmienkou pre ďalšie konanie o žalobe v zmysle § 80 písm. c) O. s. p., pričom v prípade jeho absencie nie je potrebné ďalšie dokazovanie, okresný súd pri zistení nedostatku naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení žalobu bez ďalšieho dokazovania zamietol. ...

Proti vyššie uvedenému rozsudku podali žalobcovia odvolanie...

Prvostupňovému súdu vytýkali, že na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam, ako aj nesprávne právne posúdenie veci. V bližších

podrobnostiach zopakovali, že dôvodom pre podanie žaloby bola skutočnosť, že žalovaní podali na Okresnom súde v Námestove žalobu na zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva pozemku evidovanému na LV č... pre k. ú... Po podaní tejto žaloby súčasní žalobcovia zistili, že spoluvlastnícky podiel žalobcov v konaní o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva pod sp. zn. 9C/197/2011 je väčší, ako im v skutočnosti prislúcha. Prvostupňový súd sa v konaní vyjadril, že nebude ako predbežnú otázku posudzovať platnosť, resp. neplatnosť notárskych zápisníc, ktoré boli titulom nadobudnutia sporných spoluvlastníckych podielov, teda ani správnosť zápisu výšky spoluvlastníckych podielov na sporných nehnuteľnostiach. Z uvedeného dôvodu a tiež, pretože žalovaní nenavrhlí spôsob mimosúdneho urovnania, ktorý by žalobcom vyhovoval, nezostalo žalobcom iné, ako domáhať sa svojich práv cestou určovacej žaloby. Žalobcovia sú pritom presvedčení, že evidenčný zápis spoluvlastníckych podielov žalovaných na LV č... je v rozpore so stavom právnym, čím je daný stav objektívnej právnej neistoty medzi žalobcami a žalovanými, ktorý je ohrozením právneho postavenia žalobcov a ktorý nemožno inými právnymi prostriedkami odstrániť (viď rozhodnutie zo súdnej praxe, napr. ZSP 3/2009). Žalobcovia pritom vyslovili presvedčenie, že žalovaní nespĺnili podmienky na nadobudnutie vlastníckeho práva k sporným nehnuteľnostiam vydržaním. Z obsahu notárskych zápisníc č. N 36/2011 a N 150/2010 je zrejmé, že vyhlásenie o vydržaní sa vydáva podľa § 63 zák. č. 323/1992 Zb. v znení zákona č. 327/2000, a to napriek tomu, že táto zákonná úprava už v tom čase nebola účinná a podľa platnej právnej úpravy musí notárska zápisnica obsahovať okrem iného vyjadrenie osôb, ktorým posledný zápis v katastri nehnuteľností preukazuje vlastnícke právo k nehnuteľnostiam alebo právo zodpovedajúce vecnému bremenu alebo ich právnych nástupcov, ak sú tieto osoby známe, že nemajú k vzniku vlastníckeho práva alebo práva zodpovedajúceho vecnému bremenu výhrady. Uvedené vyjadrenie je nevyhnutné pre splnenie podmienok na vydanie osvedčenia o nadobudnutí vlastníckeho práva a vo vyššie uvedených notárskych zápisniciach absentuje...

Krajský súd, ako súd odvolací... bez nariadenia odvolacieho pojednávania... preskúmal rozhodnutie v napadnutom rozsahu a z dôvodov uvedených v odvolaní... rozsudok okresného súdu podľa § 219 ods. 1 O. s. p. ako vecne správny potvrdil, a to z nasledovných dôvodov...

Podľa § 219 ods. 2 O. s. p. ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

Odvolací súd preskúmaním napadnutého rozsudku, prislúchajúceho spisového materiálu a vyhodnotením toho, čo uviedli v rámci odvolacieho konania tak odvolatelia -žalobcovia, ako aj v písomnom vyjadrení žalovaní konštatuje, že prvostupňový súd v dostatočnom rozsahu zistil skutočnosti potrebné pre posúdenie veci, vykonal dokazovanie, ktoré vyhodnotil v súlade s ust. § 132 O. s. p. a dospel ku skutkovým a právnym záverom, s ktorými sa odvolací súd v plnom rozsahu stotožnil, a preto s poukazom na citované ust. § 219 ods. 2 O. s. p., keďže sa v celom rozsahu stotožnil s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, obmedzuje sa na skonštatovanie správnosti jeho dôvodov. ...

Oboznámiac sa so žalobným petitom tak, ako ho formulovali žalobcovia, že sú podielovými spoluvlastníkmi sporných nehnuteľností zapísaných v k. ú... o veľkosti spoluvlastníckeho podielu 7/8, aj odvolací súd dospel k záveru, že prípadne takto formulovaný výrok súdneho rozhodnutia je nevykonateľný, nezapisateľný do katastra nehnuteľností ako súboru popisných informácií. Správne okresný súd konštatoval, že spoluvlastníctvo bez vyjadrenia podielov medzi jednotlivými spoluvlastníkmi je možné len vo vzťahu medzi manželmi ako tzv. bezpodielové spoluvlastníctvo, a preto nemôže byť podiel žiadaný žalobcami na sporných nehnuteľnostiach v ich spoločnom vlastníctve bez vyjadrenia podielov pripadajúcich na toho-ktorého žalobcu. Žalobcovia, pokiaľ to považujú za potrebné na ochranu svojich práv, sa musia domáhať určenia vlastníckeho práva k podielom, ktoré musia byť presne vymedzené vo vzťahu k jednotlivým žalobcom.»

Skutočnosť, že sťažovatelia sa s názorom krajského súdu nestotožňujú, nepostačuje sama osebe na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého rozhodnutia. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, I. ÚS 204/2010) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania vrátane ich dôvodov a námietok.

Keďže ústavný súd nezistil možnosť porušenia sťažovateľmi označených práv rozsudkom krajského súdu, odmietol ich sťažnosť z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Vzhľadom na to, že sťažnosť bola odmietnutá ako celok, ústavný súd sa jednotlivými nárokmi sťažovateľov uplatňovanými v sťažnosti už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. januára 2015